

Õiguskantsleri Kantselei

Kristina Kallas
Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18
50088, Tartu
hm@hm.ee

Teie nr

Meie 16.06.2026 nr 7-4/261058/2605120

Kutseõppeasutuse eritoetuse määramise tingimused ja kord

Lugupeetud haridus- ja teadusminister

Õiguskantsleri poole pöördus kohalik omavalitsus, kes ei pea põhjendatuks, et omavalitsusel tuleb kutseõppeasutusele (Tallinna Polütehnikum) väljastada tõend õpilase majandusliku toimetuleku kohta, selleks et õppeasutus saaks õpilasele määrata eritoetuse.

Õiguskantsleri pädevuses ei ole hinnata, kas kutseõppeasutus rikub õpilaste kohta andmeid küsides kohaliku omavalitsuse õigusi ([õiguskantsleri seaduse \(ÕKS\) § 19 lg 1](#)). Ei ole siiski välistatud, et kutseõppeasutused rikuvad õpilaste õigusi eritoetuste määramisel. Õiguskantsler otsustas omal algatusel kontrollida, kas kooli tegevus eritoetuse määramisel vastab seadusele ([ÕKS § 34 lg 1](#)).

Kutseõppeasutus peab looma eritoetuse fondi nendeks juhtudeks, kui õpilane ei saa mingil põhjusel õpinguid jätkata ([õppetoetuste ja õppelaenu seaduse \(ÕÕS\) § 5 lg 5](#)). Eritoetust taotledes tuleb õpilasel esitada dokumendid, mis tõendavad asjaolusid, miks tal ei ole võimalik ilma õppetoetuseta õpinguid jätkata ([ÕÕS § 6 lg 1 p 2](#)).

Seaduses pole öeldud, mida peetakse õpingute jätkamise takistuseks, millised on eritoetuse maksmise tingimused (kas toetus on ühekordne või igakuine), ega seda, kui suur võib eritoetus olla. Avaldusalusel juhtumil selgitas Tallinna Polütehnikum kohalikule omavalitsusele, et õpilane peab eritoetuse taotlemisel esitama kohaliku omavalitsuse tõendi asjaolude kohta, miks ei ole õpilane ilma õppetoetuseta võimeline õpinguid jätkama. Õppeasutuse korrast ei selgu, mis tõendi peab kohalik omavalitsus esitama, et õpilasele oleks võimalik määrata eritoetus.

Palusime Tallinna Polütehnikumil selgitada, kuidas kool seadust rakendab. Kooli vastuse kohaselt ei ole koolil võimekust hinnata, ka õpilane on ilma õppetoetuseta võimeline õpinguid jätkama. Siinjuures ei ole abiks näiteks üksnes asjaolu, et õpilane saab juba mõnda toetust. Kooli hinnangul saaks õpilase õpingute jätkamise võimalusi ilma õppetoetuseta hinnata kohalik omavalitsus.

Seadus siiski ei kohusta kohalikku omavalitsust sellist tõendit väljastama, samuti pole omavalitsusel õiguslikku alust hinnata õpingute jätkamist takistavaid asjaolusid.

Vaadates mitme kutseõppeasutuse eritoetuse määramise korda, saab öelda, et õppeasutused on kehtestanud eritoetuse määramisele erinevad tingimused. Mõnes korras on kehtestatud, et õpilane peab omavalitsusele esitama enda pangakonto väljavõtte või andmed enda lähisugulaste, sealhulgas

lapsevanema puude raskusastme kohta. Samuti on kehtestatud, et eritoetuse määramine oleneb õpilase õppeedukusest (vrd põhitoetuse tingimustega: [ÕÕS § 7 lg 3](#)).

Õppetoetuse eesmärk on tagada ligipääs haridusele ja motiveerida õpilasi omandama haridus täiskoormusega õppekava nominaalkestuse jooksul ([ÕÕS § 1 lg 1](#)). Kõnealuse juhtumi näitel võib aga tekkida olukord, kus õpilane ei saa majanduslikel põhjustel õpinguid jätkata, kuid tal ei ole võimalik ka eritoetust taotleda, sest kohalik omavalitsus ei ole talle andnud vajalikku tõendit või kool ei pea seda tõendit sobivaks. Sellisel juhul ei saa õpilane oma haridusteed jätkata, kuigi koolil on olemas eritoetusfond õpilaste toetamiseks.

Palun selgitage,

- 1) millisel juhul on eritoetuse määramine kutseõppeasutuse õpilasele põhjendatud, arvestades õppetoetuste ja õppelaenu seadust;
- 2) millisel õiguslikul alusel võivad kutseõppeasutused kehtestada eritoetuse määramise tingimusi ning millega on põhjendatud, et iga kool võib kehtestada omad tingimused;
- 3) miks on eritoetuse määramise seaduslik alus piisav;
- 4) mis tõendite alusel saab kool eritoetust määrata (kas näiteks piisab sellest, kui õpilane esitab tõendi toitjakaotuspensionini saamise kohta);
- 5) milliste andmete töötlemine on eritoetuse määramisel põhjendatud ja õiguspärane.

Palun tutvuge kutseõppeasutuste kehtestatud eritoetuse määramise tingimustega ning selgitage, millised kutseõppeasutuste kehtestatud eritoetuse määramise tingimused vajavad muutmist ja millal seda tehakse.

Ootame Teie vastust 11. septembriks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kärt Muller

sotsiaalsete õiguste osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Lisa: Tallinna Polütehnikumi selgitused